Hållbarhetsavdelningen
Västra Götalandsregionen
2026-08-03

Frågor och svar - klimatväxling

Det här dokumentet är ett underlag och stöd för förtroendevalda, chefer och medarbetare i Västra Götalandsregionen som ska kommunicera om klimatväxlingen med medarbetare.

Vad är klimatväxling för något?
Klimatväxling är en slags intern klimatkompensation inom den egna organisationen. Det innebär att man avgiftsbelägger till exempel resor med hög klimatbelastning för att finansiera interna åtgärder för att minska klimatpåverkan. Västra Götalandsregionens modell för klimatväxling ska bidra till att minska resandet med privat bil och flyg i tjänsten och till att tjänsteresor ska bli mindre klimatbelastande.

Hur funkar det?
Enkelt uttryckt handlar det om att det läggs en klimatväxlingsavgift på tjänsteresor som görs med privat bil eller flyg och sedan investeras de pengarna i åtgärder som ska minska Västra Götalandsregionens totala klimatpåverkan. Avgiften är ett sätt att klimatkompensera för genomförda resor. Den ska sporra medarbetare och verksamheter att följa vår resepolicy och göra det mer intressant att öka det hållbara resandet inom den egna verksamheten.

Hur stor är avgiften?

- Resor med privat bil i tjänst: 3 kronor per mil
- Flygresor mellan Västra Götaland och Köpenhamn, Oslo eller Stockholm: 1 000 kronor per enkelresa
- Övriga inrikes flygresor: 250 kronor per enkelresa
- Övriga flygresor i Europa: 500 kronor per enkelresa
- Flygresor övriga världen: 1 000 kronor per enkelresa

När infördes det?

Klimatväxlingsprogrammet infördes och började gälla 1 januari 2016.

Varför infördes detta?

Klimatväxlingen är en satsning bland flera som Västra Götalandsregionen gör för att förstärka klimatarbetet så att vi kan nå uppsatta mål. Klimatavgifterna gör det möjligt att satsa på miljöåtgärder som annars hade dröjt längre att genomföra. Västra Götalandsregionen har som mål att vi till år 2030 har minskat våra direkta växthusgasutsläpp med 85 % och de indirekta med 50 %. Målet till år 2045 är att vi har netto noll-utsläpp av växthusgaser.

Hur vill Västra Götalandsregionen att vi ska förändra vårt beteende?

Klimatväxlingen ska hjälpa oss att välja att resa på ett sätt som är bättre för miljön. Det som eftersträvas är att vi ska resa mindre med bil och flyg och välja andra alternativ, till exempel att gå, cykla eller resa med kollektivtrafiken. Genom att uppmuntra ett mer hälsosamt sätt att resa bidrar klimatväxlingen i förlängningen också till bättre hälsa hos personalen.

Jag sparar mycket tid och kraft på att kunna ta min egen bil. Det är en aspekt som är viktig för min arbetssituation. Vad är problemet med att jag reser i egen bil?

Det finns flera skäl som generellt talar emot att använda privat bil, exempelvis saknar Västra Götalandsregionen kunskap om privata bilar vad gäller ålder, typ av bränsle och bränsleförbrukning, försäkringar och säkerhetsaspekter. Det påverkar inte bara miljön, utan även medarbetarnas säkerhet. Därför är det bättre att medarbetarna väljer bort den egna bilen och istället reser med Västra Götalandsregionens bilar som uppfyller uppsatta riktlinjer.

Vem har bestämt/beslutat om detta?

Det är regionfullmäktige som har beslutat att klimatväxling ska införas. Beslutet togs i oktober 2015.

Hur påverkar det mig?

Det kanske viktigaste är att klimatväxlingen ökar medvetenheten och stimulerar till eftertanke och samtal om våra resvanor. Förståelsen för att det egna beteendet påverkar kostnaderna för den verksamhet man arbetar inom är viktig. Annars är syftet att systemet i sig ska vara så smidigt som möjligt och inte uppfattas som en belastning. De som inte kör privat bil eller flyger i tjänsten påverkas inte alls. Men inte heller du som reser med flyg eller egen bil påverkas direkt. Undantaget är om du arbetar med administration och ekonomi kring resor.

Vilka omfattas?

Klimatväxlingen omfattar samtliga verksamheter i hela Västra Götalandsregionen. Alla som reser i tjänsten med egen bil eller med flyg omfattas. Både anställda tjänstepersoner och politiker berörs.

Gäller detta också när jag använder Västra Götalandsregionens egna bilar?

Nej, det är bara när du använder din privata bil i tjänsten som klimatväxlingen gäller.

Varför gäller klimatväxlingen inte för Västra Götalandsregionens egna bilar?

Västra Götalandsregionen har satsat på att minska klimatpåverkan från den egna fordonsflottan. Målet är att Västra Götalandsregionen har 100 % fossilfria transporter år 2030. Biogas, el och vätgas prioriteras i första hand.

Västra Götalandsregionens verksamhet är ju skattefinansierad, är det inte oansvarigt att medvetet göra tjänsteresor dyrare?

Västra Götalandsregionen är en politiskt styrd organisation och ytterst är det våra politiker som beslutar hur verksamheten ska bedrivas. Införandet av klimatväxling har beslutats av regionfullmäktige. Systemet stärker de ekonomiska incitamenten att göra mindre klimatbelastande resor och bidrar till att mer resurser kan läggas på klimatåtgärder inom Västra Götalandsregionens interna miljöprogram.

Är detta ett tidsbegränsat projekt eller ska det gälla för alltid?

Klimatväxlingsprogrammet gäller tills vidare, det finns ingen bortre tidsgräns.

Hur mycket pengar drar klimatväxlingen in?

Hur mycket pengar klimatväxlingen drar in beror på hur stort resandet är. Från 2016 till 2021 har klimatväxlingen genererat totalt cirka 32 miljoner kronor med stor variation mellan åren, inte minst under åren med pandemirestriktioner.

Vad ska pengarna användas till?

Pengarna ska användas till åtgärder som bidrar till minskad klimatpåverkan. Hållbarhetsutskottet beslutar årligen om en prioritering av åtgärder.

För oss saknas det andra rimliga resealternativ, det är bara (egen) bil som fungerar. Går det att få dispens?

Västra Götalandsregionen är en stor geografisk region som rymmer en stor bredd av verksamheter. Vi vet att förutsättningarna att välja bort bil och flyg varierar och att det finns verksamheter som i högre grad behöver kunna

använda även dessa resealternativ. Klimatväxlingen omfattar dock alla verksamheter och det finns inte möjlighet att ställa sig utanför systemet.

När vi ska resa till andra länder måste det ske med flyg. Annars tvingas vi ju helt enkelt att avstå från att delta i internationella sammanhang. Varför införs ett system med straffavgift för flygresor när det saknas andra möjliga resealternativ?

Självklart finns det tillfällen när flyget är det enda rimliga resealternativet. Det kommer också i fortsättningen att vara möjligt att resa med flyg. Klimatväxlingen omöjliggör inte flygresor men skall bidra till att kompensera för den klimatpåverkan som de medför.

För oss är det dåliga möjligheter att resa med kollektivtrafiken. Hur tar systemet hänsyn till det?

Vi vet och har förståelse för att det inte alltid är möjligt att välja kollektivtrafik framför bil. Modellen för klimatväxling omfattar dock alla verksamheter. Klimatväxlingen omöjliggör inte tjänsteresor med egen bil men modellen är tänkt att stimulera till ökat användande av mindre klimatpåverkande färdmedel.

Det känns stort och byråkratiskt att skapa ett system som ska omfatta samtliga verksamhetsdelar. Varför kan man inte skapa möjlighet för lokala variationer?

En central lösning bedöms vara mest resurseffektivt och möjliggör dessutom större investeringar än lokalt administrerande alternativ. Det ger också en bättre överblick över de finansierade åtgärderna och gör det enklare att styra mot uppsatta mål.

Men ju bättre vi blir på att resa hållbart desto mindre pengar kommer ju in i systemet. Hur går det ihop?

För den enskilda förvaltningen/bolaget innebär det att ju bättre resepolicyn och riktlinjerna följs, desto mindre blir avgiften för klimatväxling. Den dag det inte kommer in några pengar från klimatväxlingen har systemet spelat ut sin roll.